

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 9.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

2 JANUARY 1894.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

1893

‘Η συνοπτικωτάτη κρίσις περὶ τοῦ προχθές εἰς τὴν αἰωνιότητα προπεμφθέντος ἔτους θά πήτο δὲν καταλείπει εὐκλεῖτης τῆς διαβάσεως αὐτοῦ ἤχνη. — ‘Ἐν Εὐρώπῃ μὲν διὰ τὴν ἐκθράσιν γδιν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων καὶ τὴν χρονίως κρατοῦσαν οἰκονομικούς· οκινωνικήν κρίσιν, ποῦ μὲν ὀφειλομένην εἰς τοὺς παράλογον καὶ παρά δύναμιν ἔξοπλισμούς διὰ τὴν ὑγραύτην προξενούμενην πενίαν, πεδίον εὐεικετάλλευτον παρέχουσαν τοῖς ἔχθροῖς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ποῦ δὲ εἰς ἀσύνετον οἰκονομικὸν πολιτικὸν ἡ ἐδωτερικάς ἀλλας ἀνωμαλίας, ἐν Ἀμερικῇ δὲ διὰ τοὺς διπνεκτεῖς ἐμψυχούσις σπαραγμούς καὶ τοὺς διεθνεῖς πολέμους, ὃν θέατρον γίνεται σύμερον τῷ μεσημβρινὸν τῆς ἡπείρου τυπῆμα, ἐν Ἀσίᾳ δὲ καὶ Ἀφρικῇ διὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀντίποινα, ἄτινα προύκαλεσαν οἱ αὐτόχθονες διὰ τῶν παρασπονδιῶν, τῶν παρανόμων ἐπιθέσεων καὶ τῶν βιαιοπραγιῶν αὐτῶν κατὰ τῶν Εὐρωπαίων, τὸ 1893 ἐσημειώθη ἐν ποολοῖς δι' ὅδυνηρῶν γεγονότων, ἀλλων μὲν θλιβεράν ἀνάμυνσιν καταλιπόντων, ἀλλων δὲ πολλαχῶς βαρύν τῷ 1894 κληροδοτούντων. — ‘Υπὸ τὴν ἔποψιν τῶν κυρίως διεθνῶν πολιτικῶν σχέσεων δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ εἰπωμεν ὅτι αὗται ἔλαβον φανεράν τινα ἐπὶ τὰ χείρω ἐπιδοσιν, οὐδὲ ὑπάρχει δῆμως ὁ ἀμερολήπτως ἀποφανούμενος ὅτι προσέλαβον τὸν χαρακτῆρα ἐκεῖνον τῆς ἀσφαλείας καὶ εἰλικρινείας, ἥτις θ' ἀπετέλει τὸ πραγματικὸν τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης ἔχεγγυον. — Τούναντίον πάντα μαρτυροῦσιν ὅτι καὶ τὸ ἔτος τοῦτο κλείει ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς πολιτικῆς καχεξίας καὶ ἀμοιβαίας δυςπιστίας, ἥν παρὰ λαοῖς τε καὶ κυβερνήσεοι παράγει οὐ μετ' ἐπιτάσεως ἔξακολούθησις τῶν ἔξοπλισμῶν καὶ τῆς φορολογικῆς τῶν χωρῶν ἐκμυζήν.

σεως. — "Ισως μάλιστα ή καχεξία και δυπιστία αύτη
θὰ ήτο ἔξεργον γμένην εἰς φοβερὰν σύγκρουσιν, ἀν μὴ
πάντας ἐκώλυεν ή ἐλλειψές πεποιθήσεως ἐπὶ τὰς ιδίας
και τὰς τῶν συμμάχων δυνάμεις και ή προξδοκία τῆς
οὐδέποτε πιθανῶς διὰ τὸν διεξαγομένην ἄμιλλαν
ἐπιτευχθησομένης συμπληρώσεως αὐτῶν. — "Ως πρός
τὸν τριπλῆν μάλιστα συμμαχίαν, ή ἐν Τουλῶνι και
Παρισίοις τὸ δεύτερον μετὰ τὸν Κρονστάδην πα-
γιωθεῖσα λαμπρῶς ρωσσογαλλικὴ κατὰ γῆν τε και
θάλασσαν συναδέλφωσίς νέον ὅκυον ἐνέβαλεν εἰς τὰ
μέλη τοῦ τευτονοϊταλικοῦ συνδέσμου, οὐδὲ ἀλλως τε
και τὰ συνεκτικὰ στοιχεῖα πέρισσαντο σπουδαίως ἔξα-
θενοῦντα διὰ τὸ περαίτερω ἀφύσητον τῆς παρούσης
σιδηροδρομίας. — "Αν δὲ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῶν
διαφόρων κρατῶν ἐπισκοπήσωμεν, θὰ ίδωμεν ταῦτας
προφανῶς δεινωθείσας διὰ τὸν πρός τὸν προστατευ-
τικὸν πολιτικὸν μανίαν, πτις, τοῦ συνθήματος ἐκ
Γαλλίας δοθέντος, κατέλαβε τοὺς πλείστους τῶν εὐ-
ρωπαϊκῶν λαῶν πρός ζημιαν οὐ μόνον τῶν γενικῶν
συμφερόντων τῶν διαφόρων χωρῶν, ἀλλὰ και αὐτῶν
τῶν διεθνῶν πολιτικοκοινωνικῶν σχέσεων.

*Αλλὰ μέρικωτέρα τις άνασκόπισις τῶν κυριωτέρων σημείων τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς τοῦ 1893 ἀποδινεῖ ἀναγκαῖα. — Τοιαῦτα εἶνε τὸ γνωστὸν γεγονός τοῦ εἰς Τουλάνου κατάπλου τῆς ρωσικῆς μοιρᾶς μετά τῆς προηγούμενησος αὐτοῦ ἐν Λοθαριγγίᾳ γερμανο-ιταλικῆς διαδολώσεως καὶ τῆς ταυτοχρόνου εἰς Τάραντα ἐπισκέψεως τοῦ ἄγγλικοῦ στόλου, ἢ ἐν τῇ ἔξωτερηικῇ πολιτικῇ τῆς Αἰστρεσούγγαριας εἰδοῦλωσεῖσα διά τῶν διλώσεων τοῦ κόμποτος Καλνόντη τυροπή, ἢ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπάνοδος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κ. Κρίσπου, τὰ γαλλο-ιταλικὰ ἐπεισόδια, ἢ περὶ φωκαλείας ἀγγλοαμερικανική διαφορά, ἢ γαλλοσιαμικῆς ὥξις μετά τῶν συναθῶν αὐτῆς ἀλλων διεθνῶν ζητημάτων, ἢ ἡ ισπανομαροκική, τὰ ἐν Μαρόκῳ ἀγγλικά διαδῆματα, ἢ τοιπολλῆς Ἀγγλίας, Σινικῆς καὶ Ἀφγανίας συμ-

μαχία, ή ἀγγλογερμανική ἀφικανική σύμβασις, αἱ ρωσογερμανικαὶ ἐμπορικαὶ σχέσεις καὶ εἰ τὶ ἄλλο.

Εἶπομεν δὲ οἱ εἰς Τουλῶνα κατάπλους τῆς ῥωσικῆς μοίρας ἐπικολονθόσε ταῖς ἐν Μὲτες γερμανοῖταικαῖς διαδηλώσεσιν. — Ὁ γερμανὸς καῖσαρ, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν πολλαχῶς σκανδαλώδη προσέλκυσιν τοῦ διαδόχου τοῦ ιταλικοῦ θρόνου ἐν στρατιωτικαῖς ἔσορταῖς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ γεγονότος, προκαλοῦντος δύνανησις παρὰ λαῷ, φὶ τινι τοσαῦτα ὁ θρόνος οὔτος ὀφείλει, μηδὲ εἰς τὴν κινδυνώδη διαδόνη ἔμφασιν, μεθ' ἣς ἐν ταῖς πρὸς τοὺς Λοθαριγγίους ἀγορεύσεσιν αὐτοῦ ἐνδιέτριψεν ἐπὶ τῆς νομιμοφύοδύνης τῶν κατοίκων τῶν προσητημένων ἐπαρχῶν, ἀνεκάλεσε καὶ σαφέστερον τὰς ἀναμνήσεις τῆς γῆς εως τοῦ 1870 καὶ ἐπεκαλέσατο ἐνδεχόμενά τινα τοῦ μελλοντος μετ' ἐπιμονῆς, ἐπιτρεπούσης τὴν ὑποψίαν δὲ οὐν τὸν Βερολίνῳ ποθοῦνται τὰ ἐνδεχόμενα ταῦτα. — Διότι τῇ ἀληθείᾳ δυσκόλως θὰ ἡδύνατο τις νὰ ἔξηγησῃ ἄλλως τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ αὐτοκράτωρ διαρκῶς ἐθεβαίον τοὺς Λοθαριγγίους δὲ οὐτόφασιν ἔχει «νὰ ὑπερομαχήσῃ αὐτῶν διὰ τοῦ ξιθους καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς μετὰ τόνου, δεῖτις ἀναμφιβόλως δὲν ἡδύνατο νὰ εἴνει ἰδχυρότερος πρὸ ἐπισήμου ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἐκδηλώσεως τῆς προθέσεως τοῦ ν' ἄρχεται θᾶττον ἢ βράδιον τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀνάκτησιν τῶν δύο ἐπαρχῶν αὐτῆς. — Πρὸς τοιαύτην συμπεριφορὰν καὶ τοσαύτην ιταλικὴν ἀγγωμοσύνην ἢ Γαλλία οὐδὲν ἀπεκρίνατο ἀπ' εὐθείας· καλλιστηνὸς ὅμως πρὸς ταῦτα ἀπάντησιν ἀπετέλεσεν η ταυτοχρόνως ἐν Παρισίοις ληφθεῖσα ἐκ Πετρουπόλεως ἐπίσημος ἀνακοίνωσις τοῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Τουλῶνα κατάπλου τῆς ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀβελλάνων ρωσικῆς μοίρας τῆς Μεδογείου. — Ὁ κατάπλους οὗτος, τῇ λῃ ὁκτωβρίου γενόμενος, ἦν κατὰ τύπον ἀπόδοσις τῆς εἰς Κρονστάδην πρὸ διετίας ἐπισκέψεως τῆς ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ζερβαί γαλλικῆς μοίρας· κατ' οὐδίαν ὅμως ἦν ἡ εὐγλωττοτάπη, ἀλλ' ἀμα καὶ εἰρηνικωτάτη καὶ ἀξιοπρεπεστάτη πρὸς τὰς περὶ ὃν ἔθηπεν εἰπόντες ὑπεροπτικάς καὶ προκλητικάς ἐκφύσεις. — Διὰ τοῦ κατάπλου τούτου καὶ διὰ τῆς μοναδικῆς ἐν τῇ ιστορίᾳ τῶν διεθνῶν σχέσεων ὑπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τῆς λαυτρότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς γαλλιναίας μετριοπαθείας γενομένης τοῖς ναυτίλοις τοῦ Βορρᾶ καθ' ἄπασαν τῆς γαλλικὴν γῆν καὶ ἐν ταῖς πανταχοῦ σχεδόν τῆς ὑφνίου γαλλικαῖς παρουκίαις ὅμοθύμους ὑποδοχῆς, πρὸς ἦν μετ' ἵσης προσθυμίας καὶ συγκινήσεως ἀνταπεκρίθη ἡ ἀκανής αὐτοκρατορία, ἀπὸ τοῦ ὑπάτου αὐτῆς ἀρχοντος, δεῖτις τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ εἰς Τουλῶνα κατάπλου τοῦ ναύαρχου Ἀβελλάνων ἐπέβαινε μετά τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τῶν κατ' αἰτησιν αὐτοῦ καταπλευσάντων εἰς Κοπενάγην γαλλικῶν σκαφῶν καὶ οἰονεὶ συνεπεδικέπτετο ὑπὸ ἀκράτως ἐνθουσιώδην ὑποδοχὴν τὴν γαλλικὴν χώραν, μέχρι τοῦ ἐσχάτου ἀγρότου, δεῖτις διὰ τοῦ αὐλοῦ αὐτοῦ ἐτόνιζε τὴν Μασσαλιώτιδα, διὰ τούτων πρὸς τοὺς ἀκρατεῖς τῆς γλωσσῆς καὶ τοὺς ἐπικήσμονας τῶν καθηκόντων τῆς εὐγνωμοσύνης ἐλέγετος δὲ οὐδεμία μὲν ἀποπος μεγαλυγούματα ἀσύνετος ἐπιδειξις ἢ θὰ ἴσχεν εἰς ἔξαντλησιν τῆς ὑπομονῆς καὶ διασκέδασιν τῆς πρὸς τὴν εἰρήνην ἀγάπης τῶν δύο ἐθνῶν, ἀλλὰ

ταυτοχρόνως ἐδεικνύετο αὐτοῖς δτὶ ή ἔνωσις Ρωσίας καὶ Γαλλίας εἶνε οὕτω στενὴ καὶ οὕτω πραγματική, ὡς τε αἱ δύο Δυνάμεις δὲν θὰ ὕκουν ν' ἀποκριθῶσι καὶ ἐνεργότερον πρὸς πᾶσαν οὐσιαστικωτέραν πρόκλησιν.

Τὴν σημαδίαν ταύτην τοῦ γεγονότος ἐπαρκῶς κατενόησαν οἱ ἀντίπαλοι οὕτω δὲ ή μὲν Ἰταλία ἐπειράθην νὰ παράσχῃ εἰς τὸν ταυτοχρόνως γινόμενον εἰς Τάραντα κατάπλουν τῆς ἀγγλικῆς μοίρας ἔννοιαν ἀντιδιαδηλώσεως, δὲ δὲ αὐτοκράτωρ Γουστιέλλος νέαν ἔδωκεν ἔντασιν ταῖς εἰς προσέλκυσιν τῆς Σκανδινανικῆς χερσονήσου ἐνεργείας αὐτοῦ. — Ἀλλ' οὐδέτερος τοῦ σκοποῦ ἔξικετο. — Ἐκ Λονδίνου, ἔνθα καλῶς ἐννοούσι ποιὸν συμφέρον ὑπαγορεύει αὐτοῖς νὰ τηρῶσι τὸν ἐνεστῶσαν οὐδετέραν θέσιν, τὴν ἐπιτρέπουσαν αὐτοῖς ν' ἀποτελῶσι τὸν ζυγόν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εὐρωπαϊκῆς ισορροπίας, ἢν μόνον ἐπ' ὀψετεῖα ἀλλων θὰ ἐτάρασσον ἐπὶ θάτερα προξελινούτες, σαφῶς ἔδηλωθη τοῖς ἐν Ρώμῃ ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσιν ὅρεξιν νὸν ἐπιτρέψωσιν ὅποιανδηποτε πολιτικὴν κερδοσκοπίαν ἐπὶ προσομίσεως, διφειδομένης μόνον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, τοῦ ἐπισήμου μάλιστα δργάνου τοῦ κ. Γλαύδστωνος καὶ λύπην ἐκφράσαντος ἐπὶ τῇ δὲ οὐναρχος Σεύμονή δὲν κατώρθωσεν ἄλλως νὰ διαγράψῃ τὸ δρομολόγιον τῆς οἰκαδε ἐπανόδου καὶ διατυπώσαντος τὴν εὐχὴν δπως μὴ προσοργισθῇ εἰς Σπέτσιαν, «ἔνθα — ἔγραφον τὰ Ἡμερόδια νέα — θὰ ἐπειρῶντο νὰ παράσκωσιν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ σημαδίαν, ἢν αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ». — Ὁ ἄγγλος ναύαρχος, ὡς γνωστόν, καὶ εἰς Τάραντα καὶ εἰς Σπέτσιαν προσωριμόθη ἐπράξεν ὅμως τοῦτο, ἀφοῦ πρότερον ἀπηγόρευσε πᾶσαν πανηγυρικὸν ὑποδοχήν, προσβαλόμενος τὸ ἐπὶ τῷ καταποντιδημῷ τῆς Βικτωρίας πένθος τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. — Ἐννοεῖται λοιπὸν δὲ οὐπὸ τοιαύτας συνθήκας ὁ Τάρας καὶ ἢ Σπέτσια μέχρι τελείας ἀποσθέσεως ὡχρίασαν πρὸ τῆς Τουλῶνος καὶ τῶν Παρισίων καὶ τῆς Μασσαλίας· δὲ δὲ Ἰταλία ἀπέμεινε μετὰ τοῦ βάρους τῆς ἀσκόπου συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς γερμανικάς ἐσοτάς προσβαλλούσας τὸ γαλλικὸν αἰσθητα. Ἀλλὰ τὶ λέγομεν; δὲν ἐβράδυνε καὶ νὰ δρέψηται ἔνα τῶν καρδῶν τῆς ἀγνώμονος αὐτῆς συμπεριφορᾶς, διπλέσασα τὰ ἐκατομμυρία, ἀτινα ἀλπίζεν ἐκ τῆς ματαιωθείσης ἐν Παρισίοις νομιματικῆς συνδιασκέψεις. — Ως πρὸς τὴν προσέλκυσιν τῆς Σκανδινανικῆς χερσονήσου εἰς τὴν τριτληῆν συμμαχίαν, αὔτη θ' ἀπέβαινε πράγματι σπουδαῖον τῇ Ρωσίᾳ ἐν πολέμῳ πρόσκομψ· ὁ βασιλεὺς Όστιάρος ὅμως, καίπερ ἴσως μὴ δυσμενῶς διακείμενος πρὸς τοιαύτην τινὰ πολιτικὴν, δὲν ἐτόλμησε νὰ προσῆῃ εἰς πρᾶξιν, ἢν ζωρεῖς ἀποκρούει τὸ έπερον ἥμισυ τῆς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ χερσονήσου καὶ ἥτις θὰ ἐδείνουν ἔτι μᾶλλον τὴν κατίσιμον κατάστασιν τῶν σχέσεων τῶν δύο τμημάτων τοῦ ἡνωμένου βασιλείου. — Περὶ δὲ τῆς Αὐστροσυγγαροίας, αὔτη πρὸ τοῦ ἐν Τουλῶνι γαλλορωσικοῦ θριάμβου προσηνέχθη μετ' ἐφιψυλάξεως, ἐπισκοπούσα μετὰ προσοχῆς τὴν ροπὴν τῆς πλάστιγγος καὶ ἐμμένουσα ἄλλως τε εἰς τὴν νέαν πολιτικὴν, ἢν διέγραψεν ἔστι κατὰ τὰς βαρυσημάντους ἐκείνας τοῦ κόμπτος Καλνόκη διπλώσεις.

Πράγματι λίγοντος μαῖσος ὁ ὄνομασθεὶς αὐστροοῦγ-

γρος ὑπουργός, ἀγορεύων πρὸς τὰς ἐπιτροπὰς τῶν ἀντιπροσωπειῶν, οὕτω φιλοφρονητικοὺς καὶ οὕτω φιλικοὺς λόγους ἀφίέρωσεν εἰς τὸν Ρωσίαν, μετὰ τοσάντης δὲ πεποιθήσεως ἐξεφράσθη περὶ τῶν εἰλικρινῶν εἰρηνικῶν διαθέσεων τοῦ Τσάρου, ὃςτε ἐφειλῆται στοχοδράς τὰς ἐπικρίσεις τῶν ἐν Βερολίνῳ, ἐγμνευθάντων τὰς δικλώσεις ταύτας ὡς ἐγκατάλειψιν ἐπὶ τῶν δύμων τῆς Γερμανίας ἀπαντος τοῦ γλενάζοντος βράχους τῶν στρατιωτικῶν παρασκευῶν, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἐκράτυνε τὸν ἀπόφασιν τῆς πάσῃ θυσίᾳ ἐπιδιωξεως τῆς ἐπιψήσθεως τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων. — Ἀλλὰ δὲν ὑπέστη ταύτην μόνην τὴν πληγὴν τὸ γόντρον καὶ οὐ δύναμις τῆς Τριπλῆς κατὰ τὸ ληγόν έτος. — Ή δεῖνωσις τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῆς Ἰταλίας καὶ οὐ εἰς τὴν ὁργὴν ἐπάνοδος τοῦ κ. Κρίσπη μετὰ τῆς ἀποθάσεως νὰ ἔξιλεώσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τὰς παλαιάς ἀμαρτίας διὰ πολιτικῆς ἀντιθέτου πρὸς τὴν προτέραν μεγαλομαρτίαν καὶ γαλλοφοβίαν, αἴτινες ἀπετέλουν τὸν κυριώτατον δεσμὸν τῆς πρὸς τοὺς Τεύτονας συμμαχίας τῆς χερσονήσου, τέαν ἐπάγουσι τῷ εἰρηνικῷ συνδέσμῳ ἔξασθέντων.

* * *

Ἐμπειρότερον ἐπὶ τῆς διεθνεῖς καταστάσεως τοῦ ζητάντος έτους ἐπέδρασαν τὰ ἔχης πολιτικὰ ἐπεισόδια.

Ἡ ἐν Αἰγαίῳ τῆς Γαλλίας αἱματηρὰ ῥῆξις γάλλων καὶ ιταλῶν ἐφραστῶν, εἰς οὐν ἀγωστὸν μὲν κατὰ πόδον συνετέλεσεν οὐ πότε τινων γαλλικῶν ὄργανων διεξαγομένη ἔνευκλατικὴ τολεμική, ἀλλὰ οὐ ποτίσα κατὰ μέγα μέρος πάντως ὀφείλεται εἰς τὸ καταλαβόν τοὺς πλειστους εὐδόκωτοὺς λαούς, ἐν τοῖς πρώτοις δὲ τὸν γαλλικόν, πάθος τῆς ἔξαιρετικῆς προστασίας τῆς ἑγκωρίου ἐργασίας, πάθος, ὅπερ, ἀνάλογα ἀποτελεσματα προκαλέσαν καὶ ἐν Ἐλεύθερᾳ, συντελεῖ δέ τε ἐν Γαλλίᾳ ὁ ἀνταγωνισμὸς νὰ θεωρῆται ὡς μέγα κακόν καὶ ὁ ξένος ἐργάτης, διὰ τὸ λιτοδιαιτον δυνάμενος νὰ παρέχῃ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ὑπὸ μετριωτέρους ὅρους, νὰ θεωρῆται ὡς ἐργάθος καὶ μάστιξ τοῦ ἑγκωρίου. — Οπωρεύοτος αἱ ῥῆξις αὔται προσύκλεσαν ἐν πλεισταις ιταλικῆς πόλεσι σφοδρὰς ἀντιγαλλικὰς διαδολώσεις, περιαγαγούσας πρὸς στιγμὴν εἰς κρίσιμον θέσιν τὰς σχέσεις τῶν δύο κρατῶν.

Ἐνάρεστον διεθνὲς γεγονός ή τοῦ 1893 ιστορία ἀνέγραψε τὴν λίξιν τοῦ πολλάκις εἰς κινδυνώδη δέσποτη προαγθέντος ἀγγλοαμερικανικοῦ περὶ ἀλιείας ἐν τῇ Βεργιγειφ ζητήματος. — Αἱ Ἡνωμέναι Ηολιτεῖαι τῆς Β. Ἀμερικῆς διεξεδίκουν τὸ μονοπώλιον τῆς ἐν τῷ θαλάσσῃ ταύτη φωκαλιείας, ὡς παραλαβούσαι τοῦτο παρὰ τῆς Ρωσίας διὰ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ἀλάσκας, ἐνφέροντες τὴν ἀγοράν της Καναδαίων. — Μετὰ μακρὰς λοιπὸν ἐπὶ ἔτη ματαίας διαπραγματεύσεις διαιτητικὸν δικαστήριον, μνηὶ ιουλίῳ ἐν Παρισίοις συνελθόν κατὰ κοινὸν προγραμμένων σύμφωνιαν περὶ τοῦ ἀνεκκλήτου τῆς ἀποθάσεως οὗτοῦ, ἀκοῦσαν τῶν συνηγόρων καὶ μελετησαν βιβλιοθήκην ὅλην σχετικῶν ἐγγράφων, ἀπεφύνατο κατ’ αὐγούστον ὑπὲρ τῆς Ἀγγλίας, κρίναν διὰ τὴν Ρωσία, οὐδέποτε ἀσκήσασα τὸ περὶ οὐ οἱ λόγοι μονοπώλιον, οὐδὲ οὐ παραχωρήση αὐτὸς ἀλλοιος πέντεντο.

‘Ἀλλὰ’ ἀν μία οὕτως πρόθι διαφορὰ Εὐρώπης καὶ ‘Ἀμερικῆς, ἀνεψήνσαν ἀλλαι Εὐρώπης καὶ ‘Ασίας καὶ Εὐρώπης καὶ ‘Αφρικῆς, αἴτινες σπουδαῖα παρέσχον πράγματα εὐρωπαϊκαῖς τισι Δυνάμεσι, καὶ αἵτας τὰς διεθνεῖς τῆς Εὐρώπης σχέσεις ἀπειλήσασαι. — Ἐν ταῖς διαφοραῖς ταύταις πρωτεύουσιν ἀναμφίβολως η γαλλοσιαμικὴ καὶ η ισπανομαροκικὴ.

Τῆς Γαλλίας ἔχουσις οὐδὲν κατὰ ληγοντα μάλιον ἀνακεκτημένην πᾶσαν τὴν ἀριστεράν σχθνη τοῦ Μεκόγκου, ἐνθα οἱ Σιαμαῖοι εἶχον πειραθῆ νὰ ἐγκαταστῶσι, καὶ μόνον τοῦ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ καθορισμοῦ τῶν λεγτομερειῶν τοῦ καθεστῶτος τούτου ὑπολειπομένου, ἐπιλύθεν αἰψύνης ὃ ἐξ ἐνέδρας ἐν Κόργκ-Κιέργγ φόνος τοῦ γάλλου ἀντιπροσώπου Γρόβγκουριν μετὰ τῶν ἀικολούθων αὐτοῦ, ἐνεκα δὲ τούτου στόλος μὲν γαλλικὸς ἔξεπέμψθη εἰς τὰ σιαμικὰ παράλια καὶ πλοῖα πολεμικὰ προσωρινούσθωσαν πρὸ τῆς Βαγκώκης καὶ εὐθετοὶ σιαμικαὶ νῆσοι κατεληφθούσαν, ἐντονώτατον δὲ τελεσίγραφον ἀπῆτησε παρὰ τοῦ ἀσιανοῦ ἡγεμόνος τριῶν μὲν ἐκατομμυρίων χρηματικῶν ἀποζημιώσιν, ἐδαφικὴν δὲ διαρρύθμισιν, ἔξαθαλιζουσαν ἐφεζῆς ἀπὸ πάσης ἐνοχλήσεως τὰς γαλλικὰς κτήσεις.

— Πρὸς ταῦτα ὁ ἀγγλικὸς σωβινισμὸς συγκινεῖται καὶ ταράσσεται· ἔχει καὶ πολιτικοὺς καὶ ἐμπορικοὺς λόγους νὰ μὴ βλέπῃ εὐαγέστως τὴν Γαλλίαν, κυρίαν οὐδὲ τοῦ Τογγίνου, τοῦ Ἄνναμ καὶ τῆς Καμβόδγης, προελαύνουσαν καὶ ἐπὶ τῶν ὁκθῶν τοῦ Μεκόγκου, τούτου δὲ ἐνεκα ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ταχεῖαν ἐνέργειαν πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἀπειλουμένων βρετανικῶν συμφερόντων καὶ προσπαθεῖ νὰ πορίσῃ τῷ Σιάμ τὴν συμμαχίαν τῆς Σινικῆς. — Ἀλλὰ ίδοις η Ρωσία προσβάλλει ἐπισύνημως κηρύττουσα τὰς συμπαθείας αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἐν ‘Ασίᾳ γαλλικοῦ ἀγῶνος καὶ τίνι πρόθεσιν τοῦ ἐπικουρεῖται τῷ Δημοκρατίᾳ ἐν ἀνάγκη καὶ ἐμπράκτως, ἐνῷ ἀφ’ ἐτέρου η Γαλλία διὰ δραστηριωτάτης καὶ εὐτόλμου ἐνεργείας πειθεῖ πάντας περὶ τῆς εὐθαδείας, μεθ’ οὓς προτίθεται νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν περιφρούρησιν τῆς θενικῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῶν συμφερόντων αὐτῆς. — Οὕτως ἐπέρχονται αἱ ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς Βουλαῖς μετριοπαθεῖς καὶ κατευναστικαὶ διπλωσεις τοῦ ὑψηλουργοῦ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, μέχρις οὐν ὑπεριεδούντος μὲν ιουλίου δὲ λερδος Ρόστερος ἀνακοινοῖ τῷ Βουλῇ τῶν Λόρδων τὴν διομολόγησιν ἀγγλογαλλικῆς συνεννούσεως, καθιστώσις οὐδέτεραν μεταξὺ Σιάμ, Τογγίνου καὶ Βιρμανίας ζώνων, ληγοντος δὲ σεπτεμβρίου ἐπέρχεται καὶ οὐ δύστικη διακανόνιμες τῆς κυργίων γαλλοσιαμικῆς διαφορᾶς, τοῦ βασιλίστης τοῦ Σιάμ ἀποδεχθέντος πάντας τοὺς γαλλικοὺς ὅρους καὶ πάσας τὰς μετὰ ταῦτα προβληνείσας ἐγγυήσεις.

Λήγοντος ἀκριβῶς τοῦ γαλλοσιαμικοῦ ζητήματος ἐξεργάψη τὸ ισπανομαροκικόν. — Ισχυρὰ δύναμις Ρήθαιων ἐπιτίθεται αἰψύνης κατὰ τῆς φρουρᾶς τοῦ ισπανικοῦ φρουρίου τῆς Μελίλλας, ἐγειρούσης φρουρά τινα ἐπὶ ἐδάφους, παρακεκωμένου τῷ Ισπανιᾳ ἀπὸ τοῦ 1860, καὶ κωλύει τὰς ἐργασίας. — Εν Ισπανιᾳ τὸ γεγονός προκαλεῖ σφοδράν συγκίνησιν· ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον Σαγάστα ἐκπέμπει τόδας μόνον ἐπικουρείας, ὅσας ἐνδύμιζεν ἀρκούσας πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, εἰς οὐν δὲν ἐπῆρκει η τοῦ Ηγεμόνος τοῦ Μα-

*

ρόκου ἀγαθὴ θέλησις. — Ἀρχομένου δύμως τοῦ δικτωθρίου, τὰ φῦλα τῶν Καβύλων καταδείπουσιν ἀθρόα τὰ ἄγροτικά αὐτῶν ἔργα καὶ μεδοῦντος τοῦ αὐτοῦ γυνὸς ἐπιτίθενται μετὰ πολυπλοθεστέρων καὶ καλᾶς ὀπλισμένων δυνάμεων κατὰ τῶν πειραθέντων νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ ὁχρωματικά ἔργα Ισπανῶν καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς εἰς ὑποχώρησιν, φονεύσαντες καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Μελίλλας στρατηγὸν Μαργάλλον. — Τότε εἰς δραστηριάτερα γέτεα προσέρνει ἡ Ισπανική κυβέρνησις. πιεζομένη ἀλλως καὶ ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης, ἥτις τὴν ἔξεγερσιν τῶν Καβύλων, ἀδίκως πιθανῶς, ἀπέδωκεν εἰς ἀγγλικάς ὑποκινήσεις· ἀλλ’ ὁ ἄρχων τοῦ Μαρόκου, ἐφ’ ὃν πλέον θὰ πλαυνον αἱ ισπανικαὶ στρατιαὶ, ἀπεδέξατο πᾶσαν ὑπὸ τῆς Ισπανίας ἀπαίτησαν ικανοποίησιν· ὥστε δὲ συλλαψύθεντες οἱ πρωταίτοι ἀμφοτέρων τῶν παρασπονδιῶν τῶν αὐτοχθόνων ἐκτίνουσι τὴν πρέσπουσαν ποινήν, ἡ Ισπανία δὲ τυγχάνει πασῶν τῶν ὑπ’ αὐτῆς ἀπαίτησισῶν ικανοποίησεν.

Ἐμπνήθημεν ἀνωτέρω ὑποτεθεισῶν ἐν Μαρόκῳ ἀγγλικῶν ἐν Μαρόκῳ ὅφδιον γυρῆν. — Τὸ βεβαιον εἶναι διτὶ πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς ισπανιούμασικῆς διαθρόστης ἢ ἀγγλικής κυβέρνησις πρόδεις κατεύνασιν τοῦ ἐπὶ ταῖς αὐτόθι πρόδοτος τῆς γαλλικῆς ἐπιρροῆς ἔξεγερθέντος σωβινισμοῦ ἀπέστειλεν εἰς Μαρόκον ἕκτακτον πρεσβείαν καὶ πλοῖα πολεμικά. διτὶ δὲ τὸ πρᾶγμα συνεκίνησε τοὺς ἐν Παρισίοις καὶ Μαρόκῳ, πέμψαν τας ἵκαὶ τούτους πλοῖα εἰς Ταγγέρην. — Ἀλλ’ ὁ κ. Γλάδστων ἐπενεύσεις νὰ παραστῇ καθονυχαστικάς διαβεβαιώσεις. — Ἐν Ἀσίᾳ δύμως ἀπέβη γονιμωτέρα ἡ τῆς Ἀγγλίας ἀποικιακὴ πολιτική. — Η ὑπὸ τὸν σιρ Μόρτιμορ Δούγανδ εἰς Καβύλην λήγοντος σεπτεμβρίου πεμφθεῖσα πρεσβεία κατέρθισε λήγοντος νοεμβρίου τῶν διογολόγησιν τριπλῆς τινος ἀσιατικῆς συμμαχίας, Ἀγγλίας, Σινικῆς καὶ Ἀθηναίας, προωριμένης, διτὶς ἀντιδρῆς πρὸς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐνεργίεις τοῦ γαλλορρωσικοῦ συνδέσμου. — Καὶ ταῦτα γὲν ἐνήγγησεν ἴδια ἡ ἀγγλικὴ ἀποικιακὴ πολιτική. — Πρὸς τούτοις δύμως ἀρχομένου νοεμβρίου σινιαλόγησε μετὰ τῆς Φεργανίας σύμβασιν, καθορίζουσαν ἄνευ τῆς Γαλλίας τὴν οφαῖγαν τῆς ἀμοιβαίας περὶ τὴν ἀθρικανικήν λίγην τούτου τοῦ θερέτρου σχετικῶν συμβάσεων, αἵτινες συνεπληρώθησαν διὰ τῆς περὶ ἓς ὁ λόγος, μετέχει καὶ ἡ ἀποκρατία. — Ἐν τούτοις τῆς Φεργανίας ἀναγνωρισθέσι τὰ δίκαια τῆς Γαλλίας, ἡρξαντο γερμανογαλλικαὶ ἄνευ τῆς Ἀγγλίας διαπραγματεύσεις, μὲν τὸ ἡλίξαν ἐτος τὸ πλοδοτοῦ τῷ ἀρξαμένῳ.

Ἀλλὰ καὶ ἔτερον, ποιηλῇ δὲ συγχρέστερον, κληροδοτεῖ αὐτῷ ζήτημα, τὸ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων Ρωσίας καὶ Φεργανίας, οὐσιωδῆς ἐπινεύσεων ἐπὶ τῶν πολιτικῶν. — Μεσοῦντος ιουλίου οὐκάλιον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου ἐπεταξεῖς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διαθροικοῦ δασμολογίου, ὧριζοντος δασμούς μετὰ 30 οὐρῶν ἀνωτέρους ἐπὶ τῶν εἰς Ρωσίαν εἰσαγομένων ὑπὸ τῶν κρατῶν, μίτινα δὲν ἔχουσι διαιμολογημένας ἐμπορικὰς πρόδεις τῶν αὐτοκρατορίων συμβάσεις. Τὸ μέτρον ἐπλήπτει κυρίως τῶν Φεργανίαν, ἡ διαμενής τῆς ὁποίας πρόδεις τὰ ρωσικά γεωγραφικά προϊόντα στάσις κατέστησεν αὐτῷ ἀπαραίτητον· ἐν τούτοις ἡ πληγὴ ἔχορθεισε μᾶλλον ἀντὶ νὰ σωφρονίσῃ τοὺς ἐν

Βερολίνῳ, οὗτοι δὲ ὑπερμεσοῦντος ιουλίου διατάσσεται ἡ ἀπὸ τῶν ρωσικῶν προϊόντων εἰςπραξίες δασμοῦ κατὰ 50 οὐρῶν ἀνωτέρους τοῦ τέως εἰςπραττούμενου. — Πρὸς τὸ ἀντίποινα ταῦτα ἡ Ρωσία ἀποκρίνεται δι’ ἀνταντιποίνων, κατὰ 20 οὐρῶν ἔτι αὐξάνουσα τοὺς ἐπὶ τῶν γερμανικῶν προϊόντων δασμούς, καὶ οὕτω τὰ δύο κράτη εἰςέρχονται εἰς πεισματωδέστατον τελωνειακὸν πόλεμον, ἐξ οὗ δύμως προδήλως ἡ Φεργανία εἶναι ἡ μάλιστα ζημιούμενη, διότι ἡ Ρωσία, συμβεβλημένη οὖσα μετὰ τῶν πλησίον τῆς Γερμανίας χωρῶν, εἰςάγει δι’ αὐτῶν τὰ δημητριακά αὐτῆς εἰς τὰς γερμανικὰς ἀγορὰς, ἐνῷ ἡ γερμανικὴ βιομηχανία οὐδεμίαν τοιαύτην εἰς Ρωσίαν διέξοδον ἔχει. — Οὕτω πολλὰ γερμανικά ἐμπορικά Ἐπιμελητήρια διεμαγτυρίθησαν κατὰ τοῦ πολέμου τούτου, ὡς καταστρέψοντος τὸ γερμανικὸν ἐμπόριον, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα παρουσιάζει διαν δυσπιερβλήτους δυσχερείας. — Καὶ ἐπὶ τῷ ὑποθέσει ὅτι συνομιλογεῖται ἐπὶ τέλους ἡ ἀπὸ τῆς 1ης ὁκτωβρίου ἐν Βερολίνῳ διαπραγματευομένη ῥωσογερμανικὴ σύμβασις, ἡ ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου ἐπικύρωσίς αὐτῆς, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ κόμιτος Καπρίζη, φαίνεται προβληματική. — Τοῦτο δὲ διότι οἱ πρῶσοι γαιοδεσπόται, οἱ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς νέας ἐν τῷ κοινοβουλείῳ προσκτησάμενοι δυνάμεις, τὰ μερικά αὐτῶν ὑπὲρ τὰ γενικὰ τῆς αὐτοκρατορίας συμφέροντα τιθέμενοι, πᾶν μέσον μετέρχονται εἰς παρακλινόντας καὶ τῆς ἐλαχίστης εἰς τοὺς δημητριακούς καρπούς τῆς Ρωσίας παραγωγήσεως, ὡς μειούσης τὴν τιμὴν τῶν ιδίων αὐτῶν γεωργικῶν προϊόντων· εἰς ἐπίτευξιν δὲ τοῦ σκοποῦ αὐτῶν τούτου, συμμαχούντων αὐτοῖς πάντων τῶν συντηρητικῶν στοιχείων, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πρώσων ὑπουργῶν, πεισματωδέστατον διεξάγουσι πόλεμον κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμιτος Καπρίζη, μικρόν τι πρόδεις τῶν ἐλευθέρων συναλλαγῶν ἀποκλινούσας.

* * *

“Ἄλλα δευτερευούσης σημαδίας ἐν τῷ διεθνεῖ πολιτικῷ τοῦ 1893 γεγονότα ἐσημειώθησαν τὰ ἔξι. Η ἐμφάνισις αὐθίς τῆς ἀγγλοπροτογαλλικῆς ἐν Ἀθηναῖς διαφρόστης, ἀφορώσης νῦν εἰς τὸν λεπτομερῆ καθορισμὸν τῶν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τῷ 1891 καθορισθέντων ὁρίων τῶν ἐπὶ τοῦ κρυσταλλοφόρου ἐδάφους τῆς Μανικαλάνδης χωρῶν τῶν δύο κρατῶν, οἷς πειτελεῖσα· ἡ γαλλοελβετικὴ ἐμπορικὴ διένεξις, καταλήξασα εἰς τὸν κατὰ μάρτιον ὑπὸ τοῦ δύοσπονδιακοῦ συμβουλίου τῆς Ελβετίας καρδιώσιν συμβάσεως, θεσπιζούσης οὐδετέρων ζώνην, ἐν ᾧ μειούνται οἱ ἐπὶ τῶν γαλλικῶν προϊόντων δασμοί, τῆς Γαλλίας ἐν τῷ μέρει αἰρούσης τὸ διαφρούριον κατὰ τῆς ἐλβετικῆς εἰσαγωγῆς δασμολογίου· τὸ γαλλοελβετικὸν ὁράντως ἐπεισόδιον, τὸ προελθόν ἐκ τῆς ἐν Βασιλείᾳ ὑπὸ ἀποκρεωτικῆς πομπῆς ἀπομιμήσεως τοῦ προέδρου τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ παναμακόν σκάνδαλον· αἱ κατ’ ἀρχήιον ἐπὶ τοῖς ἀγγυσθοῖς γάμοις τῶν βασιλείων τῆς Ιταλίας ἔσοται, ὃν μετέσχον ἐπιθήμως οἱ σύμμαχοι ἡγεμόνες, τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου αὐτοπροσώπως προσελθόντος καὶ τὸν πάπαν ἐπισκεψθέντος, ἐν τῷ ἐπιστροφῇ δὲ δι’ Ἑλβετίας διελθόντος καὶ ἐν Λυκέρνη ἀλγούσις φιλοφρονητικούς ἀνταλλάξαντος πρόδεις τὰς

άρχας τῆς μικρᾶς δημοκρατίας· ἡ ὑπὸ τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμούργου, ἀντὶ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καταλλήλως πρὸς τοῦτο ἀνατραφέντος, κατάληψις ὑπὸ πρόσφασιν μὲν προσωρινότητος, ἀλλὰ μετὰ διαθέσεων, φαίνεται, διαρκεῖς, τοῦ θρόνου τοῦ Σαξωνικοῦ Κοβούργου· ἡ πρὸς τὸν κ. Γιερὸς κατ' ἄπριλιον ἐκ Βιέννης διερχόμενον ἐπίσκεψις τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ιωσῆφ, πολλαχῶς σχολιασθεῖσα· τὰ ἐν Γύνστρῃ τῆς Ούγγαριας μεσοῦντος σεπτεμβρίου μεγάλα αὐτριούγγρικά παρουσίᾳ τῶν δύο αὐτοκρατόρων, τοῦ βασιλέως τῆς Σαξωνίας, τοῦ δουκὸς τοῦ Κονάουτ, τοῦ πρίγκιπος Λεοπόλδου τῆς Βαυαρίας καὶ πολλῶν ἀρχιδουκῶν γυμνάσια, ὃντα οἰονεὶ συνέχεια τῶν ἐν Λοθαργγίᾳ καὶ χρονιμοποιηθέντα ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ καίσαρος πρὸς διασκέδασιν τῆς ἀπὸ τῶν δηλώσεων τοῦ κόμητος Καλνόκη ἐντυπώσεως· ἡ τοῦ κόμητος Καλνόκη ἀρχομένου νοεμβρίου εἰς Μεδιόλανα καὶ Σπέτσιαν μετάβασις καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἔξωτερικῶν ιταλοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ βασιλέως Ούμβρετου συνέντευξις, περὶ ἣς ἐργάζεται ὅτι προούτιθετο τὸν μετὰ τῶν ἐν Ρώμῃ συνεννόσιν περὶ μερικοῦ ἀφοπλισμοῦ τῆς Ιταλίας.

* * *

‘Ως πρὸς τὴν Ἰλλυρικὴν χερδόνυθρον, αἱ τῶν ιρατῶν αὐτῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος σχέσεις ἀπέβησαν ὄμιλώτεραι ἡ κατὰ τὰ προηγούμενα. — Οὔπω μὲν διεκανονίσθη ἡ ἐλληνορροουμανικὴ περὶ τῆς κληρονομίας Ζάππα διαθορά, ἡ τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν ἐπενεγκοῦσα, δὲν ἔλειψαν δὲ δῆλως καὶ κρούσματά τινα σερβοβουλγαρικῆς διαφωνίας, ἐν γένει δύως σχετικὴ τὶς μετριοπάθεια ἐκράτησε παρὰ πᾶσι, συντελέσθασα εύτυχῶς καὶ τὸν ἄρσιν τῶν κατὰ τὰ μαυροβουνιωτικὰ μεθόδια δυσχερειῶν.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

G. E. LESSING.

ΛΑΟΚΟΩΝ*

**

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΣΕΩΣ

E'.

Τυπάρχουσι γνῶσται τῆς ἀρχαιότητος, οἵτινες τὸ τοῦ Λαοκόντος σύμπλεγμα θεωροῦσι μὲν ὡς ἔργον ἐλλήνων καλλιτεχνῶν, ἀλλὰ τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων, καθόδον πιστεύουσιν ὅτι ὡς πρότυπον τούτου ἐχρησίμευσεν ὁ Λαοκόν τοῦ Βιργίλιου. Ἐκ τῶν τὸ φρόνημα τοῦτο ἐχόντων ἀρχαιοτέρων σοφῶν μνείαν ποιήσομαι μόνον τοῦ Βαρθολομαίου Μαρ-

*) Ἰδε ἀριθ. 8, σελ. 143 — 145.

1) Topographiae Urbis Romae libr. IV. cap. 14. Et quanquam hi (Agesander et Polydorus et Athenodorus Rhodii) ex Virgilii descriptione statuum hanc formavisse videntur etc.

λιάνη (Marliani) ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων τοῦ Μομφωκόν¹ (Montfaucon).

Οὗτοι ἀναμφισβώτες τοσοῦτον ιδιάζουσαν εὔρον συμφωνίαν τοῦ καλλιτεχνήματος πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ περιγραφὴν αὐτοῦ, ὥστε ἀδύνατον αὐτοῖς ἐφαίνετο νὰ ἐπεδον ἀμφότεροι ἐκ τύχης εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, αἵτινες δυσχερῶς ἀφ' ἑαυτῶν προκύπτουσιν. Ἐπὶ τούτῳ προϋπέθεσαν ὅτι, προκειμένου περὶ τῆς τιμῆς τῆς ἐφευρέσεως καὶ τῆς πρώτης ιδέας, μετ' ἀσυγκρίτως μείζονος πιθανότητος δύναται ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐφευρέσεις καὶ ἡ ίδεα αὕτη εἰς τὸν ποιητὸν ν εἰς τὸν καλλιτέχνην.

Πλὴν φαίνονται λησμονήσαντες ὅτι καὶ τρίτη δυνατὴ περίπτωσις ὑπάρχει. Διότι πιθανὸν ὁ ποιητὴς τόδον ὀλίγον νὰ ἐμπιμῆπῃ τὸν καλλιτέχνην, ὅσον δὲ καλλιτέχνης τὸν ποιητὸν, ἀμφότεροι δὲ μᾶλλον νὰ πητῆσαν ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἀρχαιοτέρας πηγῆς. Κατὰ τὸν Μακρόβιον² ὁ Πίσανδρος ἀδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τοιαύτη ἀρχαιοτέρα πηγὴ. Διότι, ἐπειδὴ τὰ ἔργα τοῦ Ἐλληνος τούτου ποιητοῦ ἐδώζοντο εἰσέτι, πασίγνωστον ἦτο (pueris decantatum) ὅτι ὀλόκληρον τὸν ἄλωσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ Ἰλίου, τούτεστιν ὀλόκληρον τὸ δεύτερον αὐτοῦ βιβλίον, ὁ ρωμαῖος ποιητὴς οὐχὶ ἀπλῶς ἐμπιμῆπῃ, ἀλλὰ καὶ πιστῶς μετέφρασεν.³ Άν λοιπὸν καὶ ἐν τῷ τοῦ Λαοκόντος ιστορίᾳ προσογεῖτο ὁ Πίσανδρος, οἱ Ἐλληνες καλλιτέχναι οὐδεμιὰν εἶχον ἀνάγκην ν' ἀφυσθῶσι τὰς ὄδηνγίας αὐτῶν παρὰ λατίνου ποιητοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ περὶ τῆς ἐποχῆς συμπέρασμα αὐτῶν εἰναι ὅλως ἀβάσιμον. Ἐν τούτοις, ἐάν κατ' ἀνάγκην ὅφειλον νὰ βεβαίωσι τὸν τοῦ Μαργιλίου καὶ Μομφωκόν γνῶμην, τότε πηθελὸν ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τὸν ἀκόλουθον ὑπεκφύγην. Τὰ τοῦ Πίσανδρου ποιημάτα ἥκαντισθησαν, ἀδύνατον δὲ ἐπαρκεῖσθαι νὰ λεχθῇ τίνι τρόπῳ οὗτος ἀφηγεῖτο τὴν τοῦ Λαοκόντος ιστορίαν· εἰναι δύως πιθανὸν ὅτι τοῦτο ἐγένετο μετὰ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς λεπτομερεῖσιν, ὃν ἵκην ἀπαντῶσι νῦν ἐτι παρ' Ἐλληνος συγγραφεῖσιν. Ἄλλη δῆλη αἱ λεπτομέρειαι αὗται οὖδ' ἐπ' ἐλάχιστον συμφωνοῦσι πρὸς τὸν τοῦ Βιργίλιου ἀφῆγησιν, ὁ ρωμαῖος δὲ ποιητὴς καθ' ὀλοκληριῶν θὰ μετέπλασῃ τὸν ἐλληνικὸν παράδοσιν ὡς κάλλιον ἐδοξεῖν αὐτῷ. Ή παρ' αὐτῷ ἐξέλιξις τῶν τοῦ Λαοκόντος δυστυχημάτων, εἰναι ἀπόρροια τῆς ιδίας αὐτοῦ φαντασίας, ἐπομένως, ἀν οἱ καλλιτέχναι ἐν τῷ παραστάσει αὐτῶν ἀργονικῶς αὐτῷ συμφωνῶσι, δὲν δύνανται ἐξ ἀπαντοῦς νὰ ἔχονται ἐν ἐποχῇ μεταγενεστέρᾳ τῆς τοῦ Βιργίλιου καὶ νὰ εἰργάσθησαν, ἔχοντες ὡς πρότυπον αὐτόν.

Ο Κοΐντος Καλάβρος (Quintus Calaber) ἐπιτρέπει μὲν τῷ Λαοκόντοι τὸν αὐτὸν καὶ ὁ Βιργίλιος νὰ ἐπιδεικνύῃ ὑπόψιαν περὶ τοῦ δουσείου ἱππου, ἀλλὰ ἡ δογὴ τῆς Ἀθηνᾶς, ἢν οὗτος τούτου ἔνεκα ἐαυτῷ ἐφελκύει, ὅλως διαφέρεις ἐκδηλοῦσται παρ' αὐτῷ. Ή γὰς σείεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ τὸν προσδοκῶν ἐπὶ τοῦ ἓπιπτου ἐκείνου ἐψιστῶντος Τρωός, φέρος καὶ τρόμος

1) Suppl. aux Ant. Expliq. T. I. p. 242. Il semble qu' Agesandre, Polydore et Athenodore, qui en furent les ouvriers, ayant travaillé comme à l'envie, pour laisser un monument, qui répondait à l'incomparable description qu'a fait Virgile de Laocoön etc.

2) Saturnal. lib. V. cap. 2.